

บทสรุป

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาลักษณะการกำหนดหน้าที่การงานให้ครูในโรงเรียนมัธยมรัฐบาล ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทุกภาคการศึกษา เพื่อเสนอให้เห็นข้อเท็จจริงในสภาพปัจจุบันสำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงลักษณะการกำหนดหน้าที่การงานให้ครูในโรงเรียนมัธยมรัฐบาลให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การวิจัยนี้มุ่งศึกษาในเรื่อง

1. อัตรากำลังครูฝ่ายการสอน และครูฝ่ายบริหารและบริการ
2. จำนวนครูที่ทำการสอนตรงตามวุฒิ และไม่ตรงตามวุฒิ
3. ประสิทธิภาพในการทำงานของครูฝ่ายบริหาร
4. ประสิทธิภาพในการสอนของครูหัวหน้าหมวดวิชา
5. จำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ของครูหมวดวิชาต่าง ๆ ครูประจำชั้น และครูประจำวิชา

การรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้คัดลอกจากแบบรายงานครูประจำปี การศึกษา 2516 ไขว้ที่สุ่มตัวอย่าง ได้ตัวอย่างประชากรโรงเรียนขนาดใหญ่ 26 โรงเรียน ครู 1,501 คน โรงเรียนขนาดกลาง 52 โรงเรียน ครู 1,388 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 78 โรงเรียน ครู 1,181 คน ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทุกภาคการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าการกระจายร้อยละของจำนวนครูฝ่ายการสอน และครูฝ่ายบริหารและบริการ ครูที่ทำการสอนตรงตามวุฒิและไม่ตรงตามวุฒิ ประสิทธิภาพในการทำงานของครูฝ่ายบริหาร ประสิทธิภาพในการสอนของครูหัวหน้าหมวดวิชา ทดสอบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยไคสแควร์ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ของครูมัธยมรัฐบาลประเภทต่าง ๆ เปรียบเทียบชั่วโมงสอนระหว่างครูแต่ละหมวดวิชากับค่าเฉลี่ยปานกลางหรือเกณฑ์ปกติ และเปรียบเทียบชั่วโมงสอนระหว่างครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ทดสอบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญด้วยค่าซี เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ด้วยการ

วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมี 3 ตัวประกอบ (3 x 13 x 6 Factorial Design) คือ ขนาดโรงเรียน ภาคการศึกษา และหมวดวิชา ตามลำดับ และทดสอบความแตกต่างด้วยค่าซี

ขอค้นพบ

ก. วุฒิ

ครูในโรงเรียนมัธยมรัฐบาล จำนวนร้อยละ 95 ของทั้งประเทศ ได้ทำการสอนตรงตามวุฒิ แสดงว่าครูส่วนใหญ่ได้ทำการสอนตรงตามความถนัดและความสามารถของตน

ข. ประสบการณ์

ครูฝ่ายบริหารและครูหัวหน้าหมวดวิชา ในโรงเรียนมัธยมรัฐบาล จำนวนร้อยละ 48.96 และ 52.67 ของทั้งประเทศ ซึ่งเป็นร้อยละสูงสุด มีประสบการณ์ระหว่าง 11 ถึง 20 ปี แสดงว่าครูที่ทำหน้าที่บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชาจำนวนครึ่งหนึ่งอยู่ในวัยที่เหมาะสมและมีประสบการณ์มาก และประสบการณ์ของครูเหล่านี้ในโรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นจะมีประสบการณ์มากขึ้น

ค. จำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์

1. เกณฑ์ปกติของจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ของครูในโรงเรียนมัธยมรัฐบาล เป็น 20.58 ชั่วโมง ครูส่วนกลาง ครูโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูหมวดวิชาภาษาไทย มีชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์น้อยกว่าปกติ แต่ครูภาคการศึกษา 9 ครูโรงเรียนขนาดเล็ก และครูหมวดวิชาศิลปศึกษาและศิลปปฏิบัติ มีชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์มากกว่าปกติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

2. ครูส่วนกลางมีชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์น้อยกว่าครูส่วนภูมิภาค และในบรรดาครูส่วนภูมิภาคด้วยกัน ครูภาคการศึกษา 9 มีชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์มากที่สุด และครูภาคการศึกษา 7 มีชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์น้อยที่สุด ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

3. ครูโรงเรียนขนาดใหญ่ มีชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์น้อยที่สุด และครูโรงเรียนขนาดเล็กมีชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์มากที่สุด โรงเรียนขนาดกลางน่าจะเป็นขนาดโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการจัดกำลังครู ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

4. ครูหมวดวิชาศิลปศึกษาและศิลปปฏิบัติมีจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์มากที่สุด รองลงมาคือ ครูหมวดวิชาสังคมศึกษาและพละนามัย และครูหมวดวิชาภาษาไทยมีชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์น้อยที่สุด ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

5. ครูประจำชั้นในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กมีชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์น้อยกว่าครูประจำวิชา ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และ 99 ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ลักษณะการกำหนดหน้าที่การงานด้านการสอนให้ครูในโรงเรียนมัธยมรัฐบาล อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ เพราะมีครูที่ทำการสอนตรงตามวุฒิถึงร้อยละ 95 ของทั้งประเทศ ทำให้ครูมีโอกาสได้ทำงานเต็มที่ตามความสามารถและความถนัด ซึ่งเป็นผลดีต่อคุณภาพทางการเรียนการสอน เพราะหลักในการบริหารบุคคลกล่าวว่า "ควรเลือกสรรให้ใครคนที่มีความประพฤติ ความสามารถ บรรจุแต่งตั้งให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่และผู้นับปฏิบัติงาน เพื่อผลงานที่มีคุณภาพสูง"¹

2. ลักษณะการกำหนดบุคคลากรครูฝ่ายบริหาร และครูหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนขนาดใหญ่ดีกว่าขนาดกลาง และขนาดกลางดีกว่าขนาดเล็ก เพราะครูฝ่ายบริหารและครูหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนขนาดใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานและการสอนมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดกลางมีมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ย่อมทำให้คุณภาพทางการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่สูงกว่าขนาดกลาง และขนาดกลางสูงกว่าขนาดเล็ก เพื่อที่จะให้โรงเรียนทั้งสามขนาดมีคุณภาพทางการศึกษาสูงทัดเทียมกัน น่าจะได้พิจารณาประสบการณ์ของครูเหล่านี้ในโรงเรียนทั้งสามขนาดให้ใกล้เคียงกัน

3. ลักษณะการกำหนดชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ของครูในโรงเรียนมัธยมรัฐบาล ปรากฏผลว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นจำนวนชั่วโมงสอนยิ่งน้อยลง ครูส่วนกลางมีชั่วโมงสอนต่อ

¹กรมการปกครอง, หลักการปกครอง (พระนคร: โรงพิมพ์สวนทองถิ่น, 2510),

สัปดาห์น้อยกว่าครูส่วนภูมิภาค และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัย ครูมหาวิทยาลัยศิลปศึกษา และศิลปปฏิบัติ มีชั่วโมงสอนมากกว่าครูมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพื่อความยุติธรรมและให้อัตราการทำงานของครูมีสัดส่วนที่เหมาะสม ครูแต่ละคนน่าจะมีชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์เท่า ๆ กัน และโรงเรียนขนาดกลางน่าจะเป็นขนาดที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการจัดกำลังครู

4. ลักษณะการกำหนดชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ของครูประจำชั้น ในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก มีมากกว่าครูประจำวิชา เพื่อความยุติธรรมและให้การกำหนดหน้าที่การงานด้านการสอนมีสัดส่วนที่เหมาะสม ครูประจำชั้นควรจะมีชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์น้อยกว่าครูประจำวิชา ทั้งนี้เพราะครูประจำวิชามีหน้าที่สอนอย่างเดียว แต่ครูประจำชั้นนอกจากทำหน้าที่สอนแล้วยังต้องทำหน้าที่ควบคุมดูแลความเรียบร้อยภายในชั้นเรียนอีกด้วย² ผลเสียก็คือ ครูส่วนใหญ่ไม่ชอบทำหน้าที่ครูประจำชั้น แต่เมื่อได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียนก็ทำด้วยความไม่เต็มใจ ทำให้ผลงานไม่ดีเท่าที่ควร เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูง ควรจะได้มีการกำหนดอัตราการสอนของครูประจำชั้นและครูประจำวิชาให้ได้สัดส่วนกัน

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาลักษณะการกำหนดหน้าที่การงานให้ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย สายสามัญ เฉพาะโรงเรียนรัฐบาลทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทุกภาคการศึกษา ฉะนั้นควรจะได้ทำการวิจัยลักษณะการกำหนดหน้าที่การงานให้ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย สายอาชีวศึกษา หรือโรงเรียนราษฎร์

2. ควรจะได้มีโครงการอบรมครูประจำการ เพื่ออบรมครูให้มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาที่สอน ความมุ่งหมายของวิชานั้น และวิธีสอนวิชานั้น ทั้งสามส่วน

²ดูภาคผนวก ข. หน้า 73 ในวิทยานิพนธ์นี้.